

Panun rakinoita

"Satavuotias Kamelianainen" tänään Oulussa.

Sylvio Palo kiertueineen esittää tänään Oulussa Alexander Dumas nuoremman kirjallisuushistoriallisestikin kiintoisan "Kamelianaisen". Kamelianaisena esiintyy Sylvio Palo itse, joka tämän Margueriten osan kuulemma aikaisemmin on tulkinnut yleistä kiinnostusta herättävällä tavalla.

"Kamelianainen" on ihmeellisesti kestänyt eri makusuuntien vaihtelut, se on pysynyt yleisökappaleena ja kassakappaleena ja lienee eurooppalaisen näytelmätaiteen eniten näytellyitä kappaleita. Kun tänä vuonna on kulunut 100 vuotta "Kamelianaisen" ilmestymisestä romaanina lienee sopiva tilaisuus tässä hieman kerrata Dumas nuoremman kuuluisan grisetten elämänvaiheita, sitäkin suuremmalla syyllä, kun hänen kuolemastaan lähes vuosi sitten, 23. 3., tuli kuluneeksi 100 vuotta.

Marie Duplessis, alkuperäiseltä nimeltään Alphonsine Plessis, syntyi 1824, joten hän kuollessaan oli vasta 23-vuotias. 1842 tapasi Dumas npi tämän ihastuttavan työn eräässä pienessä maaseutuhotellisessa. Ei kestänyt kuukauttakaan, kun kirjailijamme näki saman kaunottaren Pariisin oopperassa eräässä aitiassa ihailijajoukon ympäröimänä. Kehitys oli ollut nopea: ensin neulojattareksi Pariisiin, mistä ei ollutkaan pitkä askel grisetteksi. Mutta Marie oli merkillinen grisetteksi: hänellä oli kunnianhimoa, hän oli avarakatseinen, lämmissydäminen, ystävällinen ja avulias. Kun eräs vanha kreivi, jonka kuolutta tytärtä hän muistutti, oli ottanut huolehtiaukseen hänestä, vuokrannut hänelle asunnon ja avannut hänelle pankkitilin, ihastutti hän muutaman vuoden koko Pariisia viehkeällä olemuksellaan. Hänestä tuli kirjailija- ja taiteilijapiirien keskipiste. Hän keräsi apua orpokoteja varten ja kävi itse tervehtimässä köyhiä

— muisti toisin sanoen sen, että hänkin oli ollut köyhä tyttö. Mutta jo tällöin hän sairasi parantumattomia keuhkotautia, joka muutamassa vuodessa vei hänet haudan. Kuolinvuoteella vihittiin hänet erään kreivin, Edouard de Perregauxin kanssa. Dumas poikkeaa siis tositaupauksesta, minkä lisäksi romanttiikka oli nuoren kreivittären elämässä hieman kauempana kuin mihin käsitykseen esim. näytelmästä tulemme.

Nimensä, Kamelianainen, sai Marie siitä, että hän melkein aina käytti rinnassaansa elävää kameliää, jonka vieno tuoksu oli melkein ainoa, mitä hän saaraanakin saattoi kestää. Hänestä mainitaan, että hänen sydämensä pysyi aina yhtä vaatimattomana, vaikka häntä juhlittiin kuin ruhtinarta.

Dumas'n romaani ilmestyi siis 1848 ja kolme vuotta myöhemmin nähtiin se draamana näyttämöllä ja seuraavana vuonna, 1852, oli Verdin maailmankuulun oopperan, "La Traviatan", ensi-ilta. Kaunis "Kamelianainen" oli lähtenyt maailmaa valloittamaan ja lukemattomia katsojia on se liikuttanut aina kyyneliin saakka.

Näin tämän sentimentaalisen kappaleen ensimmäisen kerran sodan aikana Helsin-

gissä, missä sitä näyteltiin eräässä pienessä elokuvateatterissa valkokankaalla. Harhailin pitkin kaupunkia orpona puna niinkuin niin moni sotilas sodanajan Helsingissä ja satuin kulkemaan teatterin ohi. Kun sieltä kahden tunnin kuluttua läksin, tuntui minusta kuin olisin ollut parempi ihminen, toisaalta, vaikka toisaalta minusta tuntui, että ihminen kulkee elämässä läpi useassa tapauksessa sokeana. Pääosaa näytteli itse Greta Garbo ja luulen, että hänen veroistaan "Kamelianaista" ei ainakaan tällä hetkellä ole toista elossa. Sodan aikana näin keppaleen myös ensimmäisen kerran näyttämöllä, Kansanteatterin Kolton näyttämöllä, mutta vaikkei en muista edes pääosan esittäjää, teli kappale jälleen unohtumattoman vaikutuksen. Ja tänään käyn katsomassa sen kolmannen kerran, mikäli ei ihmeitä satu.

Isä ja poika Dumas'lle ei ehkä kirjallisuuden historiassa anneta kovin merkittävää sijaa, mutta he ovat kuitenkin kumpikin osanneet koskettaa meissä ihmisissä niitä kieliä, jotka herkästi värähtävät, isä Alexander muskettisotureillaan, poika Alexander tämän viehättävän demimondein elämäntarinalla.